

بر اساس گزارش سال ۲۰۲۴ سازمان جهانی بهداشت (WHO) حدود ۳۷ میلیون نوجوان ۱۳ تا ۱۵ ساله در سراسر جهان از دخانیات استفاده می کنند. در سال ۲۰۲۳ میلادی هم سیگارهای الکترونیکی متداول ترین محصول تنباکویی مورد استفاده نوجوانان بوده است. همچنین نوجوانان بیش از بزرگسالان مصرف کننده سیگارهای الکترونیکی هستند.

جلوی این
روند را
بگیرید

WHO هشدار می دهد که اگر روند فعلی با افزایش تعداد جوانانی که از دخانیات استفاده می کنند ادامه داشته باشد، منجر به پیدایش نسل جدیدی از افراد در معرض خطر بیماری های مرتبط با دخانیات خواهد شد. این سازمان بر نیاز به اقدام فوری برای جلوگیری از این نتیجه و حفاظت از سلامت جوانان در سطح جهانی تأکید کرده است.

یادداشت

تغییر عادت سیگار کشیدن

مریم سرخوش
روزنامه نگار

مصرف دخانیات به ویژه سیگار یکی از بزرگ ترین چالش های نظام سلامت در سراسر جهان است؛ چون بیماری هایی از جمله پرفشاری خون، سکته قلبی، سکته مغزی، بیماری های مزمن انسدادی ریه و حتی سرطان ها (ریه، حنجره و پانکراس) سیگاری ها را تهدید و ضرر مستقیمش هم متولیان سلامت را درگیر می کند. تاریخچه مصرف دخانیات به هزاران سال قبل برمی گردد؛ زمانی که بومیان آمریکا از برگ های تنباکو در مراسم مذهبی و درمانی استفاده می کردند. پس از کشف قاره آمریکا در سال ۱۴۹۲ میلادی تنباکو به سرعت در اروپا و سایر نقاط جهان هم رایج شد. در قرن نوزدهم با اختراع ماشین های سیگار سازی، تولید سیگار به یک صنعت بزرگ تبدیل شد و سیگارهای ارزان به شکل انبوه در دسترس عموم قرار گرفت، اما با گذشت چند سال به تدریج عوارض مصرف آن مشخص شد و برخی کشورها قوانین و مقررات سخت گیرانه ای در زمینه تبلیغات و مصرف سیگار وضع کردند. حالا چند سالی می شود که انواع و اقسام محصولات دخانی در اختیار مصرف کنندگان قرار گرفته؛ از انواع سیگارهای الکترونیکی (ویپ، پاد و...)، قلیان الکترونیکی، آیکاس تا سیگارهای قابل شارژ و یکبار مصرف و... که از اوایل قرن بیست و یکم به عنوان یک جایگزین جدید برای سیگار و دخانیات سنتی معرفی و به سرعت محبوب شدند. خیلی ها تصور می کنند که این محصولات زیان کمتری دارند و بازار یاب های جهانی هم به شدت این تصور را تقویت و تبلیغ می کنند؛ البته هنوز مطالعات درباره عوارض سیگارهای نسل جدید تکمیل نشده، اما تحقیقات اولیه نشان می دهد که بروز عوارض در مصرف کنندگان قطعی است؛ به همین دلیل بسیاری از کشورها قوانین خاصی برای تنظیم فروش و استفاده از سیگارهای الکترونیکی وضع کرده اند تا از سلامت عمومی محافظت کنند. در ایران هم مصرف این محصولات روند صعودی دارد؛ آن هم در حالی که تمام سیگارهای نسل جدید بدون مجوز متولیان نظام سلامت و به شکل قاچاق در سطح بازار عرضه می شوند. در این شماره از ضمیمه تندرستی در گفت و گو با مسئولان و کارشناسان بازار مصرف این سیگارها، عوارضی که تاکنون داشته اند و... مورد بررسی قرار گرفته که خواندنش خالی از لطف نیست.

پک های الکترونیکی

روند افزایشی مصرف
محصولات جایگزین دخانیات
سنتی موجی از نگرانی ها را در
جهان رقم زده است

۱

ویپ یا سیگار الکترونیکی سال ۲۰۰۳ در چین اختراع شد و ۱۰ سال بعد ارزش تولید جهانی آن به ۳ میلیارد دلار رسید.

نکته:

دستگاه های مختلف سیگار الکترونیکی به جای تولید دود، بخار تولید می کنند. این بخار ناشی از گرم کردن مایعی به نام جویش است که می تواند حاوی نیکوتین، طعم دهنده ها و سایر مواد شیمیایی باشد.

۲

آیکاس برای نخستین بار در نوامبر ۲۰۱۴ در ژاپن و ایتالیا معرفی شد و تخمین زده می شود که اکنون ۱۹ میلیون کاربر بزرگسال در سراسر جهان از آن استفاده می کنند.

نکته: دستگاه آیکاس حاوی تنباکوی واقعی است، اما آن را با دمای پایین تری نسبت به سیگارهای سنتی گرم می کند که باعث می شود، فرایند مصرف بدون دود و بو باشد.

پیامدهای سلامتی

پیامدهای سلامتی سیگارهای الکترونیکی همچنان در حال مطالعه هستند، اما تا همین حالا بحث کم ضرر تر بودن آنها مطرح است؛ هر چند که کارشناسان آن را تأیید نمی کنند و می گویند با وجود تکمیل نشدن مطالعات، همین سیگارهای الکترونیکی هم بدون خطر نیستند. این در حالی است که همین حالا هم گزارش هایی از صدمات جدی ریوی و مرگ و میر ناشی از مصرف بخارات به سازمان مقامات بهداشت جهانی گزارش شده است؛ حتی در پاسخ به این نگرانی ها، برخی کشورها مقررات سختگیرانه ای را در مورد سیگارهای الکترونیکی اعمال کرده اند؛ به عنوان مثال، کشورهایی مانند استرالیا و سنگاپور فروش سیگارهای الکترونیکی حاوی نیکوتین را ممنوع کرده اند؛ در حالی که کشور های دیگر مانند اتحادیه اروپا محدودیت هایی را برای غلظت نیکوتین و محدودیت های تبلیغاتی در نظر گرفته اند، اما در ایالات متحده رویکرد سهل گیرانه تری وجود دارد و اجازه فروش سیگارهای الکترونیکی را با افزایش نظارت های می دهند.

موضع WHO

سازمان بهداشت جهانی (WHO) نظرات محتاطانه و اغلب انتقادی در مورد محصولات جدید و جایگزین های سیگارهای سنتی مانند سیگارهای الکترونیکی، آیکاس و... ابراز کرده است. متولیان این سازمان معتقدند که به ویژه سیگارهای الکترونیکی این پتانسیل را دارند که منجر به اعتیاد به نیکوتین در مصرف کنندگان به ویژه افراد غیر سیگاری و جوانان شوند.

محبوبیت جهانی

محبوبیت سیگارهای الکترونیکی در مناطق مختلف متفاوت است. در کشورهای توسعه یافته مانند ایالات متحده، بریتانیا و استرالیا، سیگارهای الکترونیکی با میلیون ها کاربر به جریان اصلی تبدیل شده اند؛ به عنوان مثال در ایالات متحده، تعداد بزرگسالان مصرف کننده سیگار الکترونیکی بیش از ۱۰ میلیون نفر تخمین زده می شود و به طور ویژه میان بزرگسالان شیوع پیدا کرده است. بازار بریتانیا هم با بیش از ۳ میلیون کاربر تا سال ۲۰۲۳ رشد چشمگیری در مصرف این سیگارها داشته است. با وجود اینکه کشورهای در حال توسعه رشد کندتری در استفاده از این محصول داشته اند، اما یک شیب صعودی دارند و نشان از افزایش مصرف در این بازارهاست. کشورهایی مانند هند، اندونزی و برزیل شاهد افزایش استفاده از سیگار الکترونیکی، به ویژه در میان جمعیت جوان هستند.